

Puntdevista 66. La culpa és de l'Administració (29/1/2020)

Deia en l'anterior puntdevista que junt amb el tòpic de la necessitat del canvi de paradigma, en els posicionaments crítics de l'àmbit educatiu sempre sol haver la denuncia de la manera d'actuar de l'Administració; gairebé és igual el color polític que aquesta tingui. I la desqualificació no cal fonamentar-la gaire, sinó que n'hi ha prou d'emprar un pretès llenguatge progressista. Acusacions habituals són les d'afirmar que unes normes o directrius s'han "imposat de baix a dalt", que es fomenta la burocràcia, que se'n fan "aplicacions tecnocràtiques" de certes reformes, etc.

Evidentment, no es tracta de renunciar a la crítica dels poders públics com element de la democràcia avançada i estímul per a la seva millora. Sinó que la crítica s'hauria de fonamentar en qüestions concretes i presentar alternatives de millora, sinó resulta retòrica i poc creïble. Amb tot, hi ha algunes consideracions generals que sempre cal tenir presents, sobre el paper que correspon a l'Administració educativa, en el nostre cas cenyida al Departament d'Educació, segons denominació actual, de la Generalitat. I això sense entrar ara en debat quin és el seu marge de maniobra dins un estat que té un Ministeri d'Educació.

El primer que cal comprendre és que l'administració s'ha de preocupar del conjunt del sistema educatiu, que abasta tots els alumnes, docents i escoles, de manera que les seves directrius forçosament han d'anar "de dalt a baix". Després podran seguir un ordre invers, quan la seva aplicació a tots els indrets porti a propostes reflexionades que modifiquin les inicials. Esperar que sigui tot el conjunt del sistema que elabori una proposta consensuada – i validada – per a convertir-la en norma general, és absolutament irrealitzable. Tanmateix succeeix amb la resta de les administracions socials.

Naturalment que les iniciatives que prengui l'administració han d'estar ben fonamentades, han de ser consultades i experimentades, però sense que això suposi un allargament infinit del procés. Tampoc s'oblidi que les propostes tècniques que surten de l'administració educativa han pogut estar elaborades per persones perfectament qualificades; tant com ho estan les que fan les crítiques. S'afegirà que segurament seran afins a la ideologia o al partit aleshores dominant en l'administració; certament, tant certament com que els crítics segurament pertanyen a ideologies contràries. Aquestes són les realitats arreu. Per això cal demanar que propostes i crítiques es recolzin en argumentacions tècniques i no merament ideològic-lingüístes. Per la seva part, l'administració ha de tenir present el pluralisme social en totes les consultes participatives.

Fins aquí la perspectiva de l'administració respecte als professionals i estudiosos del sistema educatiu, però no s'ha d'oblidar que els destinataris directes de l'acció educativa són els alumnes i les seves famílies, i això té també la seva perspectiva d'anàlisi.

Com a justificació bàsica, l'escolarització justifica la seva obligatorietat perquè prepara les futures generacions per a ser ciutadans, en el nostre context, òbviament, en una societat democràtica, que vol dir pluralista, respectuosa amb

les diferències que no van contra aquesta democràcia. Aquests principis es tradueixen en la necessitat d'informar sobre la diversitat social existent i no en adoctrinar respecte a una sola de les opcions ideològiques vigents en la societat en qüestió. Això no exclou que un centre escolar privat es vinculi a una de les opcions ideològic-religioses admeses democràticament i així ho especifiqui als pares que l'escullen. La professionalitat i deontologia dels professionals del centre han de determinar com materialitzen l'opció en concret, perquè l'adoctrinament segueix essent per a ells un principi anti-pedagògic.

L'administració ha de vetllar pel pluralisme informatiu i prevenir el dogmatisme i l'adoctrinament. I els pares no poden anar contra el pluralisme democràtic, encara que estiguin adherits a una de les opcions socials vigents. Per això, el tant comentat "pin parental" que vol imposar la ultradreta a Múrcia i altres llocs no té cap justificació en una societat democràtica, on l'escola prepari als alumnes per inserir-se en ella amb coneixement i plena responsabilitat personal. Si en algun cas hi ha una situació d'adoctrinament, lògicament els pares ho poden denunciar com a pràctica pedagògica inadequada. Però també cal demostrar-ho, i no simplement condemnar els docents sense proves, com ja sabem que ha passat entre nosaltres.

Jaume Sarramona

(www.sarramona.net)